

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

מנחות דף מג-ב

עניין: חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום

זוהר סתרי תורה לך לך ח"א דף עו:

(דיוקנה עלאה ה"ד ויאמר יי אל אברם הא נשמתא עלאה אבא (ר"ה ז"ג לרוחא ורס) לגופא בסליקו דדיוקנה עלאה כד בעיא (נסחא) לנחתא להאי עלמא אומי לה קב"ה למיטר פקודי אורייתא ולמעבד רעותיה ומסר לה מאה מפסחאן דברכאן דכל יומא לאשלמא לדרגין עלאין כחושבן ל"ך ל"ך דהא כלהו אסתמכר לה בגין לאתקנא בהו לגנתא ולמפלח לה ולנטרא לה - מארלך דא גנתא דעדן -

נתיב העבודה פי"ד

ע"כ. פשט הכתוב שהאדם מחויב להכיר את השם יתב' שהוא עלתו כדכתיב ועתה מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה את השם ית', וידע האדם כי הש"י בשמים והאדם על הארץ, ולפיכך יש לאדם לברך השם יתב' מאה ברכות ובוה יכיר עלתו שהוא יתב' בשמים. ויש לדעת כי רשות האדם נחשב עד עשרה, שכך אמרו (סוכה ה' א') מעולם לא עלה משה ואליהו למעלה מן עשרה לקיים מה שנאמר השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, ומאחר כי מספר עשרה שייך לארץ, ובודאי השמים הם נבדלים מן הארץ לגמרי ולכך מספר המתיחס אל השמים הוא מאה, מאחר כי מספר עשרה שייך לארץ, ומספר עשרים אינו נבדל מן עשרה כי שניהם לשון עשר והוא לשון אחד ושלושים מן שלושה וכן כלם עד מאה שהוא מספר בפני עצמו והוא נבדל לגמרי מן עשרה, ולכך מספר מאה שייך אל השמים, ודבר זה מוכח בכמה מקומות. והכתוב אומר מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה את ה' כלו' שיכיר עלתו ויהיה ירא מפניו, ודבר זה שנותן לו מאה ברכות, אשר בברכות נראה שבחו וכחו ובוה מכיר עלתו שהוא נבדל ממנו והוא בשמים והאדם על הארץ ובוה יש יראה, ולכך חייב לברך השם ית'. מאה ברכות, כדכתיב ועתה ישראל מה ה' אלהיך וגו' שיתן שבת כראוי אל עלתו שהוא בשמים והאדם על הארץ ובוה יש יראה מפניו.

והבן זה:

החיד"א דבש לפי מערכת ב, ה

סי' נ' עש"ב. ויש ליתן טעם במ"ש רבינו הרקח והבן: ו' לעיל טז) וזהמברך ק' ברכות ביצול מצ"ו תוכחות וגם כל חלי וכל מכה שהם ק'. ולכן משה רבינו ע"ה שראה שישראל נתייראו מאד מהתוכחות כמש"ל תקן להם ק' ברכות לינצל. וכאשר דוד המלך ע"ה ראה שהיו מתים ק' בכל יום א"כ הוא ראה והתקין ק' ברכות שהם מצילים מק' תוכחות:

חתם סופר פרשת בשלח

ויאמרו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה אליהם הוא הלחם אשר נתן ה' לכם לאכלה. וי"ל עפ"י דאחז"ל [מנחות מ"ג:]: אל תקרי מה אלף מאה שהייב לברך מאה ברכות בכל יום, והטעם כדי שלא ישלע הס"מ במאכלו ובהנחת הטע"ז כי ס"מ גימטריי מאה, ודע כי יהודה וישראל גימטריי תקע"ח אם תוסיף עליו מאה יהי גימטריי תרע"ח כמו אדניי צמילואו, ולא ישלוע בהם הס"ס, וע"כ אמרו [צמדצ"ר יח] שהי מתים מאה בכל יום עד שתיקן דוד ק' ברכות וביינו כנ"ל שעי"ז יתרחקו מהס"ס ויתדבקו בצדני ויהי חיים ע"ד ואתם הדבקי בה אלקיכם חיים כלכם היום, ונחזור להנ"ל כי שינוי

נועם אלימלך פרשת חי שרה

לברך מאה ברכות בכל יום מקרא מה ה' אלקיך שואל מעמך כו' (דברים י, יב) א"ת מה אלף מאה (עי' תוספות סס) ויש לומר הפי' דעיקר השורש לאדם שיהי' צהכנע' גדולה ושפל צעיני עלמנו וצמה נחשצ ואז יכול לפעול צמעשיו כמו צומן המקדש וזהו הרמז מאה ברכות נגד מאה אדנים שהיו צמקדש (עי' שערי אורה ה:). וזה פי' הגמרא אל תקרי מה אלף מאה ר"ל כאשר תהיה צמדרג' מה צהכנע' תתקן גם כן מאה האדנים (עי' צפרדס שכ"ג ערך אדני) שתפעול צמעשין כמו צומן המקדש.

